

หน่วยที่ 1

เรื่องโครงการวิทยาศาสตร์

ความหมายของโครงการวิทยาศาสตร์

ธีระชัย ปุระณะโชติ ได้ให้ความหมายของโครงการวิทยาศาสตร์ (Science Project) ไว้ว่า โครงการวิทยาศาสตร์ คือ การศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ภายใต้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะของครูหรือผู้เชี่ยวชาญ กิจกรรมนี้อาจทำเป็นรายบุคคลหรือทำเป็นกลุ่ม และจะทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้โดยไม่จำกัดสถานที่

อาจกล่าวได้ว่า โครงการวิทยาศาสตร์ คือ งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง แต่เป็นลักษณะของงานวิจัยขั้นพื้นฐาน มีการฝึกปฏิบัติการอย่างง่ายๆ เพื่อให้ผู้เรียน ได้รู้จักการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง โดยจัดให้มีการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง เพื่อตรวจสอบสมมติฐานใดสมมติฐานหนึ่งที่กำหนดไว้ โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

หลักการของโครงการวิทยาศาสตร์

ในการทำโครงการวิทยาศาสตร์นั้น มีหลักการที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. เป็นกิจกรรมที่มีเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. เน้นการแสวงหาความรู้โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ริเริ่ม วางแผน และดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษา
3. เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยเริ่มจากการกำหนดปัญหา และหัวข้อที่ตนสนใจศึกษา ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ทำการทดลอง และสรุปผลการศึกษาค้นคว้า
4. เน้นการคิดเป็น ทำเป็น และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

จุดมุ่งหมายของโครงการ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการทำโครงการวิทยาศาสตร์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ให้นักศึกษาใช้ความรู้และประสบการณ์เลือกทำโครงการวิทยาศาสตร์ตามที่ตนสนใจ
2. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง
3. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. เพื่อให้ให้นักศึกษามีเจตคติทางวิทยาศาสตร์และเห็นคุณค่าของการใช้กระบวนการ

วิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา

5. เพื่อให้ให้นักศึกษามองเห็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแต่ละท้องถิ่น

ความสำคัญและคุณค่าของการทำโครงการวิทยาศาสตร์

การให้นักศึกษาทำโครงการวิทยาศาสตร์ จะช่วยส่งเสริมให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะในการทำโครงการวิทยาศาสตร์ นักศึกษามีโอกาสที่จะศึกษาและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ออกแบบการทดลองและลงมือทดลองเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ตลอดจนเป็นผู้สรุปผลการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จะได้รับประสบการณ์ตรงทุกขั้นตอน ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และช่วยพัฒนาคุณลักษณะอื่นๆแก่นักศึกษา เช่น การเป็นคนช่างสังเกต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวินัย ละเอียดรอบคอบ รับผิดชอบ รู้จักแบ่งเวลาและการกระทำกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกับผู้อื่นได้

นอกจากจะมีคุณค่าด้านการฝึกให้นักศึกษามีความรู้ ความชำนาญ และมีความมั่นใจในการนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา และยังมีคุณค่าด้านอื่นๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การสร้างความสำนึกและรับผิดชอบในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง
2. ได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลึกซึ้งไปกว่าการเรียนในหลักสูตรปกติ
3. ได้พัฒนาและแสดงความสามารถตามศักยภาพของตนเอง
4. ได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเอง
5. ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักศึกษา และระหว่างนักศึกษาด้วยกัน
7. ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนได้ดีขึ้น
8. เพื่อเป็นการสร้างชื่อเสียงแก่ตนเองและสถานศึกษา

ประเภทของโครงการวิทยาศาสตร์ แบ่งได้เป็น 4 ประเภทได้แก่

1. โครงการประเภทสำรวจ
2. โครงการประเภทการทดลอง
3. โครงการประเภทการพัฒนาหรือประดิษฐ์
4. โครงการประเภทการสร้างทฤษฎีหรือการอธิบาย

ขั้นตอนการทำโครงการวิทยาศาสตร์

การทำโครงการวิทยาศาสตร์ เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องและมีการดำเนินงานหลายขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย ดังนี้

1. การคิดและเลือกหัวข้อเรื่องที่จะทำโครงการ
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. การจัดทำเค้าโครงของโครงการ
4. การลงมือทำโครงการ
5. การเขียนรายงาน
6. การแสดงผลงาน

การคิดและเลือกหัวข้อเรื่องที่จะทำโครงการ

ข้อควรพิจารณาในการเลือกทำโครงการเรื่องใด ๆ มีดังนี้

1. ผู้ทำมีความรู้และทักษะในการใช้อุปกรณ์
2. มีแหล่งความรู้เพียงพอ
3. วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสามารถจัดหาหรือจัดทำได้
4. มีเวลาเพียงพอ
5. มีครูรับเป็นที่ปรึกษา
6. มีความปลอดภัย
7. มีงบประมาณเพียงพอ

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิและการสำรวจอุปกรณ์ด้วย นักศึกษาต้องรู้จักจดบันทึก ศึกษาหาความรู้

การทำเค้าโครงของโครงการ

หลังจากที่นักศึกษาได้หัวข้อเรื่องทำโครงการที่พอใจ และได้ศึกษาเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ อย่างเพียงพอแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเขียนเค้าโครงสำหรับการทำโครงการเสนอต่อครูผู้สอน เพื่อขอความเห็นชอบก่อนดำเนินการขั้นตอนต่อไป

เค้าโครงของโครงการโดยทั่ว ๆ ไป จะเขียนขึ้นเพื่อแสดงแนวความคิด แผนงาน และขั้นตอนของการทำโครงการนั้น ซึ่งควรประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการ ควรเป็นหัวข้อที่กะทัดรัด ชัดเจน สื่อความหมายตรง และความเฉพาะเจาะจงว่าศึกษาอะไร
2. ชื่อผู้ทำโครงการ
3. ชื่อครูที่ปรึกษาโครงการ
4. ที่มาและความสำคัญของโครงการ

นักศึกษาต้องอธิบายว่าเหตุใดจึงเลือกทำโครงการนี้ โครงการเรื่องนี้มี ความสำคัญอย่างไร เรื่องที่ทำเป็นเรื่องใหม่ หรือมีผู้อื่นได้เคยศึกษาค้นคว้าเรื่องทำนองนี้มาแล้ว มีผู้เคยศึกษาไว้บ้างแล้วได้ผลเป็นอย่างไร เรื่องที่ทำนี้ได้ขยายเพิ่มเติมปรับปรุงจากเรื่องที่มีผู้อื่นทำไว้อย่างไร

5. จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

นักศึกษาควรบอกจุดมุ่งหมายของการทำโครงการให้เฉพาะเจาะจง และเป็นสิ่งที่สามารถทำได้เป็นการบอกขอบเขตของงานที่จะทำได้ชัดเจนขึ้น

6. สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า(ถ้ามี)

สมมุติฐานเป็นคำตอบ หรือคำอธิบายที่คาดไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจจะถูกหรือไม่ก็ได้ การเขียนสมมุติฐานนักศึกษาคควรมีเหตุผล คือมีทฤษฎีหรือหลักการมารองรับและที่สำคัญ คือ เป็นข้อความที่

มองเห็นแนวทางในการทดลองหรือสามารถตรวจสอบได้ โครงการในบางรายวิชา เช่น ภาษาไทย และสังคม ไม่มีสมมุติฐานก็ได้

7. วิธีการดำเนินงาน ควรระบุ

วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ นักศึกษาจะต้องระบุว่าวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง จะได้วัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นมาจากไหน วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้างที่ต้องจัดซื้อ อะไรบ้างที่ต้องจัดทำเอง อะไรบ้างที่ขอยืมได้

แนวการศึกษาค้นคว้า นักศึกษาจะต้องอธิบายว่าจะดำเนินการอย่างไร เก็บข้อมูลอะไรบ้าง เก็บข้อมูลอย่างไรและเมื่อใด

8. แผนปฏิบัติงาน

นักศึกษจะต้องอธิบายเกี่ยวกับกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาเสร็จของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนตลอดถึงงบประมาณที่ใช้ในการทำโครงการ

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักศึกษจะต้องเขียนผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำโครงการว่ามีอะไรบ้าง

10. เอกสารอ้างอิง/แหล่งศึกษาค้นคว้า

นักศึกษจะต้องระบุหนังสือ วารสารต่าง ๆ และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการทำโครงการนี้ โดยต้องเขียนให้ถูกต้องตามหลักการเขียนเอกสารอ้างอิงด้วย

แบบเสนอเค้าโครงของโครงการ

ชื่อโครงการ .....

ชื่อผู้ทำโครงการ

1. ....

2. ....

3. ....

ชื่อครูที่ปรึกษา

1. ....

2. ....

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

.....

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. ....

2. ....

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ถ้ามี)

1. ....
2. ....

วิธีการดำเนินงาน

1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

- 1.1.....
- 1.2.....

2. แนวการศึกษาค้นคว้า (วิธีการทดลอง)

- 2.1.....
- 2.2.....
- 2.3.....

แผนปฏิบัติงาน

ระยะเวลาดำเนินงาน

.....

.....

งบประมาณที่ใช้ในการทำโครงการ

.....

.....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ....
2. ....

เอกสารอ้างอิง/แหล่งศึกษาค้นคว้า

.....

.....

รูปแบบการเขียนรายงานของโครงการ

รูปแบบของรายงานโครงการ ควรมีลำดับดังนี้

1. ปกนอก มีชื่อเรื่อง ชื่อคณะผู้จัดทำโครงการ ระดับชั้น ภาคเรียน ปีการศึกษาชื่อวิทยาลัย
2. ปกกรอง จะคล้ายหรือเหมือนปกนอก (ดั่งแบบฟอร์ม)
3. กิตติกรรมประกาศ เป็นการเขียนขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ให้การสนับสนุนที่ทำให้ได้รับความสำเร็จจากการทำโครงการ
4. บทคัดย่อ เป็นการสรุปย่อ ๆ ของสิ่งที่ทำได้ โดยมีข้อความประมาณ 300-350 คำ ที่เป็นเนื้อความ และควรมีส่วนสำคัญ คือ ชื่อเรื่อง จุดมุ่งหมาย วิธีศึกษาค้นคว้า สรุปผลการศึกษาค้นคว้าอย่างย่อๆ (ฝึกเขียนให้ถูกต้องเพราะส่วนนี้สำคัญมาก) และบอกประโยชน์
5. สารบัญเรื่อง
6. สารบัญตาราง (ถ้ามี)
7. สารบัญกราฟ หรือ รูปภาพ (ถ้ามี)
8. ส่วนเนื้อหา ควรแบ่งเป็นบทดังนี้

บทที่ 1: บทนำ มี 2 ส่วนที่สำคัญ คือ ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยแนวคิด ที่มาและ ความสำคัญของเรื่อง และส่วนที่ 2 กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 2: เอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นส่วนที่นักศึกษาจะต้องไปศึกษาเอกสาร โดยเป็นส่วนที่อาจจะเป็นหลักการ หรือ ทฤษฎี หรือรายงานการศึกษาค้นคว้า ในส่วนที่ผู้อื่นได้ศึกษาค้นคว้าคล้าย ๆ กับเรื่องที่เราศึกษา (เป็นการบอกว่าเราทำไม่ซ้ำกับของเขา) หากไปศึกษาและคัดลอกข้อความจากหนังสืออะไรจะต้องระบุชื่อหนังสือไว้ในส่วนท้ายเล่มโครงการ ที่เรียกว่าหนังสืออ้างอิงหรือบรรณานุกรม เพื่อเป็นการให้เกิดเครดิตแก่ผู้ที่นำมาอ้างอิง

บทที่ 3: วิธีการดำเนินงาน

บทที่ 4: ผลการศึกษาค้นคว้า โดยจะต้องกำหนดรูปแบบการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า อาจเป็นตารางหรือความเรียงหรือรูปภาพ แต่ละส่วนจะมีการวิเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าไว้ด้วย

บทที่ 5: สรุปผลและข้อเสนอแนะ รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการทำโครงการ
9. บรรณานุกรม (หนังสืออ้างอิง) ต้องเขียนให้ถูกต้องหลักการอ้างอิง
10. ภาคผนวก เป็นข้อมูลเพื่อประกอบความเข้าใจ เช่น ภาพ ตารางผนวก แบบสอบถาม วิธีการคำนวณ วิธีการทดสอบมาตรฐานที่อ้างอิง เป็นต้น

(ปกนอก)
 โครงการงานวิทยาศาสตร์

เรื่อง .....

โดย กลุ่มที่.....ชั้น.....

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ภาคเรียนที่ ..... ปีการศึกษา 255...

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองภูเก็ต

(ปกใน)
 โครงการงานวิทยาศาสตร์

เรื่อง .....

โดย กลุ่มที่.....ชั้น.....

- 1..... เลขที่.....
- 2..... เลขที่.....
- 3..... เลขที่.....
- 4..... เลขที่.....

อาจารย์ที่ปรึกษาที่ปรึกษา

อาจารย์ ณ ภัทร นิมุ

ภาคเรียนที่ ..... ปีการศึกษา 255...

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองภูเก็ต

กิตติกรรมประกาศ

.....
.....
.....
.....
.....

บทคัดย่อ

1. เขียนเป็นความเรียงโดยใช้ 5 คำถาม
  - 1.1 โครงการเรื่องอะไร
  - 1.2 มีวัตถุประสงค์อย่างไร
  - 1.3 ทำอย่างไร
  - 1.4 ได้ผลอย่างไร
  - 1.5 นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร
2. เขียนบรรยาย ไม่เกิน 350 คำ

สารบัญ

เรื่อง หน้า

กิตติกรรมประกาศ

บทคัดย่อ

สารบัญเรื่อง

สารบัญตาราง (ถ้ามี)

สารบัญภาพ (ถ้ามี)

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ที่มาและความสำคัญ
- 1.2 วัตถุประสงค์
- 1.3 สมมติฐาน
- 1.4 ตัวแปรที่ศึกษา
- 1.5 นิยามเชิงปฏิบัติการ(ถ้ามี)
- 1.6 ขอบเขตที่ศึกษา

บทที่ 2 เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน

- 3.1 อุปกรณ์
- 3.2 วิธีการศึกษา (ทดลอง)

บทที่ 4 ผลการศึกษา

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

อ้างอิง

ภาคผนวก

สารบัญตาราง

ตารางเรื่อง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดง.....

ตารางที่ 2 แสดง.....

ตารางที่ 3 แสดง.....

ตารางที่ 4 แสดง.....

ตารางที่ 5 แสดง.....

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แสดง.....

ภาพที่ 2 แสดง.....

ภาพที่ 3 แสดง.....

ภาพที่ 4 แสดง.....

ภาพที่ 5 แสดง.....

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของโครงการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 วัตถุประสงค์

- 1 .....
- 2 .....
- 3 .....

1.3 สมมุติฐาน

- 1 .....
- 2 .....
- 3 .....

1.4 ตัวแปรที่ศึกษา

การทดลองที่ 1 ศึกษา.....

ตัวแปรต้น.....

ตัวแปรตาม.....

ตัวแปรควบคุม.....

การทดลองที่ 2 ศึกษา.....

ตัวแปรต้น.....

ตัวแปรตาม.....

ตัวแปรควบคุม.....

การทดลองที่ 3 ศึกษา.....
ตัวแปรต้น.....
ตัวแปรตาม.....
ตัวแปรควบคุม.....

1.5 นิยามเชิงปฏิบัติการ (ถ้ามี)

.....

1.6 ขอบเขตการศึกษา (ถ้ามี)

.....

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน

3.1 วัสดุ-อุปกรณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 วิธีการทดลอง/ศึกษา

การทดลองที่ 1 ศึกษา.....

ตัวแปรต้น.....

    ตัวแปรตาม.....

ตัวแปรควบคุม.....

วิธีการทดลองที่ 1

1.....

2.....

3.....

การทดลองที่ 2 ศึกษา.....

ตัวแปรต้น.....

    ตัวแปรตาม.....

ตัวแปรควบคุม.....

วิธีการทดลองที่ 2

1.....

2.....

3.....

การทดลองที่ 3 ศึกษา.....

ตัวแปรต้น.....

ตัวแปรตาม.....

ตัวแปรควบคุม.....

วิธีการทดลองที่ 3

1.....

2.....

3.....

บทที่ 4
ผลการศึกษา

ตารางบันทึกผล

ตารางที่ 1 แสดง.....

ชนิด	ความยาว(ซ.ม.)	น้ำหนัก(ก.ก.)
1		
2		
3		

จากตารางที่ 1 แสดง.....

(อภิปรายผล).....
.....
.....

ตารางที่ 2 แสดง.....

จากตารางที่ 2 แสดง.....

(อภิปรายผล).....
.....
.....

ตารางที่ 3 แสดง.....

จากตารางที่ 3 แสดง.....

(อภิปรายผล).....
.....
.....
.....

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา(ทดลอง)และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

3. ประโยชน์ที่ได้รับ

.....

.....

.....

ภาคผนวก

- รูปภาพ (ถ้ามี)
- เค้าโครงร่างโครงการวิทยาศาสตร์
- อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (เขียนมาตามหลักภาษาไทย)

ชื่อโครงการวิทยาศาสตร์	
.....	
ใส่รูปภาพ โครงการวิทยาศาสตร์ 1 ภาพ	ภาคเรียนที่ .....ปีการศึกษา 255.....
	ชั้น..... /.....
	สถานศึกษา.....
	หัวหน้ากลุ่ม.....
	เบอร์โทร.....
	E-mail :.....
	ชื่อนักศึกษาผู้ประดิษฐ์
1.....โทร.....	
2.....โทร.....	
3.....โทร.....	
ชื่อครูที่ปรึกษา	
1.....โทร.....	
2.....โทร.....	
บทคัดย่อ (ความยาวไม่เกิน10 บรรทัด)	

หมายเหตุ

กรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์ม และส่ง 1 แผ่น

